

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

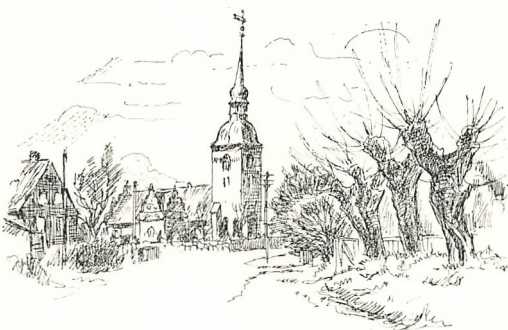
**NØRRE ØRSLEV
UNGDOMSSKOLE
1970**

NØRRE ØRSLEV UNGDOMSSKOLE

Årsskrift 1970

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

Den, der intet ved, elsker intet.
Den, der intet kan, forstår intet.
Den, der intet forstår, er uden værdi.
Men den, der forstår,
elsker også, oplever, ser . . .
Jo større forståelse af en sag,
jo større kærlighed . . .
Enhver, der tror, at alle frugter
modnes på samme tid som jordbærrene,
ved intet om druerne.

Paracelsus.

Solvejg Bording

Årsskriftet i år vil mangle et artikelbidrag fra en fin pen, som gennem en årrække har behandlet forskellige emner. Solvejg Bording døde i august og valgmenigheden omkring Nr. Ørslev kirke mistede derved det samlende midtpunkt, som hun gennem 12 års trofast præstegerning var blevet.

Solvejg Bording var et barn af den danske højskole, den var en del af hendes liv og personlighed. Opvokset i Ry, hvor hendes far var højskoleforstander, var hun – efter uddannelse på Askov, Statens Gymnastikinstitut m. v. – gennem mange år lærerinde på Snoghøj Gymnastikhøjskole hos Anna Krog og Jørgine Abildgård. Herfra virkede hun ud over landet, i det folkelige og gymnastiske arbejde.

Da hun efter Snoghøjs omdannelse var ledig, valgte Lolland-Falsters valgmenighed hende som pastor Johanne Andersens efterfølger. Hermed begyndte et nyt afsnit af Solvejg Bordings livsgerning. I sit tidligere arbejde, har hun næppe tænkt sig præstegerningen som en mulighed, men da den forelå, har den ikke virket fremmed for hende.

Solvejg Bording modtog præstegerningen med oprigtig sind og ønsket om at yde alt det bedste hun formåede. Viden og erfaring fra skolearbejdet overførte hun til kirken. Hun skabte med naturlighed sin egen form i gudstjenesten. Der var noget fint og en vis holdning over denne. Hun talte tydeligt og gav klart udtryk for, hvorledes hun opfattede evangelierne og forkyndte ud fra en oprigtig tro.

Få år efter sin ansættelse som præst, udgav Solvejg Bording en prædikensamling: »Som det lyder for mig.« Flere mente, at hun måske var lovlig hurtig med at få den ud, men det er en bog, der er værdsat i mange hjem. Den er desuden et udtryk for den vilje og indsats, hvormed Solvejg Bording mødte udfordringen i præstegerningen.

Efter syv år i Nr. Ørslev, blev Solvejg Bording præst for Københavns valgmenighed og samtidig blev valgmenigheden her en filial af denne. En ordning, der gjorde, at hun kunne virke som præst her, med bopæl i København. Som præst havde Solvejg Bording lagt gymnastikken til side, men virkede stadig i de kredse af det folkelige arbejde som foredragsholder og prædikant. Hendes livsbane er et eksempel på den lige linie, der dannes af højskole, folkeligt arbejde og frit menighedsliv.

Som det fine menneske hun var – med sin gerning øvet i kirke og hjem – stiller Solvejg Bording sig værdig ind i rækken af valgmenighedens tidligere præster.

Bent Lind Sværke.

Er det slut med historiefortællingen?

Det ser ud til, at ordet orientering er blevet et nøgleord eller ligefrem et løsen for mange i den stående debat om fremtidsskolens struktur, hvilket her er forstået som form og indhold.

Og orientering er da også et udmærket ord. Børnene og de helt unge skal jo føres frem i livet og verden, og da begge dele stort set er ukendt og umiddelbart forjættende for de små og unge skole-søgende, er det på sin plads med orientering, en vidtfavnende oplysning. På samme måde som det er nyttigt for den, der skal drage ind i nyt land, hvor såvel vej som forhold er ukendt, at blive vejledet om disse ting.

Men skal der nu laves en orienteringsmix til eleverne fra 3. til og med 10. klasse, omfattende en række fag »med særlig vægt på at lære børnene arbejdsmetoder«, og det under denne udvikling går, som det sine steder er spået, at »mange elever bliver helt fri for historie« eller som der også skrives »slipper for historie«, ja, så må det i hvert fald erkendes, at man her som på mange andre områder træder nye veje, der desværre nok kan befrygtes at blive afveje.

På en række områder vil forandring og revision selvfølgelig være nødvendig i en ny tid. Men hvor det som her ikke alene drejer sig om vilkårene for kroppens og forstandens, men også for sjælelivets vækst og udvikling, er det nok værd stadig at lytte til slægtens erfaring gennem tusind år.

Der kan næppe ske større skade, ja, måske kan det endda gavne, at man mixer geografi og biologi i den bredmundede orienteringsgryde, men historien bør også i fremtiden have en selvstændig plads på skemaet. Den har alle dage været noget for sig selv. Det gav allerede digteren Ingemann udtryk for, da han skrev sit poetiske digt med denne strofe:

Stig op af graven, du slægt, som døde!
forkynd dit fald og afmal din brøde,
advar os fra udslettelsens dom,
og vis os, hvorfra din frelse kom!

Og det samme gav Jeppe Aakjær udtryk for i den nyere tid, da han skrev om slægtens spor:

– nu skal de røbe mig, hvad jeg jeg drog,
og løfte mig en flig af livets gåde.

Noget for sig selv er historien alene i kraft af, at den var virksom blandt mennesker længe, før geografi og biologi var værdsat som attraktive områder i børneskolens arbejdsfelt, enten så »skolen« udfoldede sig i hjemmet eller senere i en samfundsskabt institution.

Men historien er også noget for sig selv på den måde, at den anderledes end flere andre fag drejer sig om mennesket, virker såvel som bevæggrunden, bedriften og kraften bag denne. Dette for eksempel i modsætning til geografin, der i bogstaveligste forstand er bundet til jorden, og biologien, der især behandler den stoflige livsudvikling.

Historien taler til sindet, til fantasi og følelse, og er som sådan en virksom kraft til den sjælelige udvikling i barnet.

Dette kan nok især siges at være tilfældet, hvor historieundervisningen mest har udfoldet sig som fortælling, hvor den erfarne og i slægten medlevende fortæller for den uerfarne, der endnu ikke er fremtrådt som selvstændig virkende og engageret individ. På denne måde har historien uden tvivl været virksom så længe, mennesker har levet og har haft en baggrund at øse af.

Og på denne måde har den bevæget slægtled efter slægtled til de seneste tider, så mange af den ældre generation endnu i dag kan glæde sig over mødet med begivenheder og mennesker, der gennem fortællingen afspejlede såvel himmel som helvede for den grebne tilhører. Ja

der blev talt så rige ord
om saga, digt og moder jord,
at alt blev nyt, og livet
fik værd i fædres spor.

Der er for mig ingen tvivl om, at en levende historiefortælling hører til de værdifuldeste midler, når talen drejer sig om, hvad der er personlighedsudviklende og karakterdannende momenter i vor børneopdragelse og vort skolearbejde.

Men det ser nu ud til, at vor effektive skole, der har så travlt med den udmærkede opgave at lære børnene arbejdsmetoder, ikke rigtig har syn for disse tanker. Eller er det »tidens« vilkår og krav, der umuliggør fortællingen både for den, der skal yde og for den, der skal modtage.

Så vidt det kan skønnes, er historiefortællingen stort set opgivet i hjemmene. Mange er grundene, men vel især denne: Mange i den yngre slægt, der bærer forældreansvar, har muligvis ikke forståelse af historiefortællingens værdi. Og uden en sådan forståelse har man hverken tid eller kræfter til den slags. Udviklingen – dette mangle-

hovede uhyre – har jo i årevis været stærkt imod tanker, som de her fremførte.

Og efter fremherskende røster inden for skoledebatten tyder det nu på, at den sidste rest af historiefortællingen skal kastes bort inden for skolen.

Vi ældre, der har haft rige og uforglemmelige oplevelser ved at lytte til en historiefortæller, kan ikke se anderledes på den nuværende kurs, når den føres ud i sin fulde konsekvens, at man forholder børnene et meget væsentligt emne til næring af det indre menneske.

Tidligt kan alle forældre opleve, at barnet hungrer efter at høre. Som det er vågent med alle sanser, er dette i allerhøjeste grad tilfældet, når dets medleven næres ved at høre fortælling, enten så stof-fet er hentet fra historiens og herunder også bibelhistoriens eller litteratures område. Det sker, fordi barnet herigennem føler, at livet åbenbarer sig for det. Barnet bliver da selv delagtiggjort i livets spændende forløb, og sindet lukkes op for værdier fra åndslivets rige verden.

Til denne verden går der flere veje, men hvor man forlader historiefortællingen, lukkes der af for en værdifuld mulighed.

Når dette åbenbart nu er ved at ske, skal der stærke kræfter til at vende billedet i en tid, hvor tilbedelse af teknikens og fremskridtets afguder er så fremherskende.

Men skulle en sådan tilbagevenden være mulig, må man besinde sig på de to uomgængelige forudsætninger, der hedder evne og ydmyghed.

Så er spørgsmålet, om vi i dag evner at fortælle historien, så den fænger og formår at sætte sindets strenge i bevægelse. Og endelig: Er børnene så afvænnet med at lytte, og er de blevet så forvirrede af den flom af påvirkninger, der vælter ind over dem, at der er sat bom for al modtagelighed af et åndsåret ord.

Er dette sidste tilfældet, hviler et tungt ansvar på hjemmene. Har man været for ligegyldig og forsømt en vigtig ting: at give barnet vitaminer til sjælelivets vækst og udvikling? I så fald gælder »ordets krise« ikke alene det område, denne artikel behandler, men har større omfang. Og det lover ikke godt for fremtiden.

A. Th. Geertsen.

Man siger . . .

Jeppe drikker, men man siger ikke, hvorfor Jeppe drikker. Dette gamle ordsprog kender man udmærket i Danmark. Man bruger det bare ikke. Og man burde bruge det.

Nu, et par hundrede år efter, at Jeppe levede, ved vi godt, at grunden til, at Jeppe drak, var de forhold, han levede under.

Den tid vi lever i, er en tid med hastige forandringer. Det, der er nu, sker nu, er ofte anderledes end det, der var. eller skete for bare få år siden. Forandringerne er slet ikke altid til det bedre. Ofte bliver disse registreret som noget dårligt. Og når det er mennesker, disse forandringer sker med, bliver disse ofte fordømt. Det ville i mange tilfælde være ønskeligt om man da prøvede på at spørge, hvorfor disse forandringer er sket. – Dette burde man gøre i stedet for bare at fordømme. Man skulle ikke bare gøre det for at undskylde det det nu drejer sig om. Men for at finde frem til ondets rod.

Jeg vil meget gerne omtale et bestemt område, ungdommen. Det er nu mit område.

Ungdommen bliver meget ofte fordømt for alle de mange ting den laver, som er anderledes end det tidligere tiders unge lavede. Her må nok først siges, at unge til alle tider er blevet fordømt af tidligere generationer. Dette er noget ganske naturligt. Men selv når dette fra-regnes, har unge vitterligt forandret sig en hel del i forhold til generationen forud. Nogle af forandringerne synes også at være af en sådan art, at de må fordømmes.

Men har vi egentlig gjort os klart hvorfor disse forandringer har fundet sted? Den væsentligste årsag er, at de vilkår, der har været til stede under opvæksten er ganske forandret.

Mennesket er i bund og grund det samme.

Det har behov for at være optaget af noget, det har behov for at føle sig anerkendt, og det har behov for at være med i et fællesskab.

Disse behov kan ikke opfyldes i samme grad som de kunne tidligere. Dette skyldes ikke de unge, det skyldes samfundets udvikling.

Tidligere var det meget almindeligt, børn voksede op i et hjem, hvor dette var en del af en arbejdsplads. Begge forældre var med i arbejdet, og børnene gled ganske naturligt ind i dette, – og ind i arbejdsfællesskabet. Og herved blev mange fundamentale behov dækket.

Tænk på, hvor mange børn, der nu om dage overhovedet ikke ved, hvad deres far og mor arbejder med. Faderen og moderen har i masser af tilfælde forskelligt arbejde. Heller ikke disse har noget fællesskab i arbejdet, ikke noget de herigennem er fælles om, som børnene kan blive draget ind i, ganske naturligt og selvfølgelig uden at nogen af parterne tænker derpå.

I stedet må børnene et helt tredie sted hen, hvilket ofte kan føre til endnu mere splittelse i familien.

Dette, at hjemmene på denne måde har ændret karakter, har medført, at for at børn og unge kan få deres behov dækket, må de søge uden for hjemmet. Og herved kommer de ud i gruppedannelser, og disse vil få meget stor indflydelse.

Det er meget tydeligt, at hjemmenes indflydelse er i aftagen og ofte erstattes af noget alt for tilfældigt. Her, hvor behovet for anerkendelse og fællesskab kan dækkes, søger den unge hen. Og efterhånden som det synspunkt breder sig, at arbejdet er et onde, er der de bedste muligheder for, at negative grupper vil få større indflydelse.

Flere skilsmisser, bortfald af tidligere fasttømrede normer, ophævelse af nødvendighedens lov på mange områder forstærker en igangværende udvikling.

Den forlængede undervisningspligt er heller ikke et gode. Det er en misforståelse, at det eneste rigtige er en længere skolegang.

For masser af børn og unge er det unaturligt at sidde på skolebænk. Mange vil ikke kunne få deres behov for anerkendelse dækket. Og ingen 15-20 årige vil kunne opnå den modenhed og udvikling, som hører deres alder til.

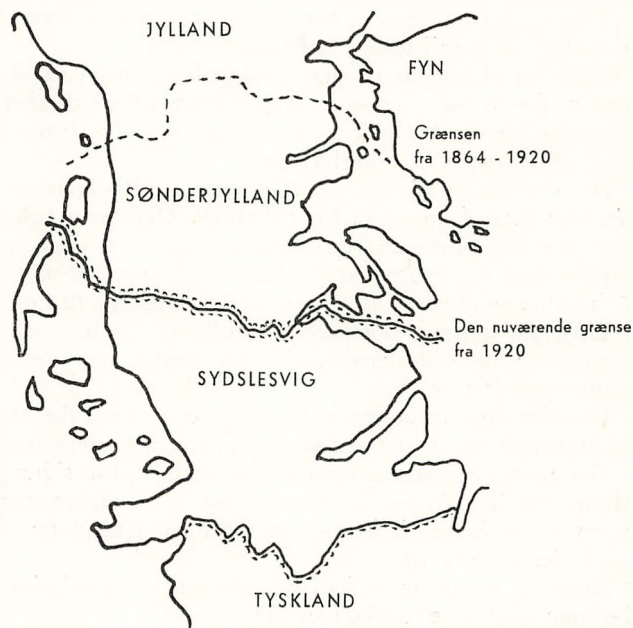
Dette og meget andet kan nævnes som en forklaring på meget af det, som unge ofte fordømmes for.

Og ved gennemtænkning og betragtning af disse forhold kommer man ofte til dette: Det er mærkeligt, de ikke er værre.

K. Holm Pedersen.

50-året for genforeningen

»Sønderjyder!

Nu er Dagen der, vi vil Hjem! Hvad Slægtled har troet paa, Fædrene kæmpet og Mødrene grædt for, Haabet, der har baaret vore Sønner over Krig og Død, skal nu gaa i Opfyldelse.

Man har givet os Nøglen i hænde til den laasede Dør, mod hvilken vi har hamret i et halvt Aarhundrede, men vi maa selv lukke Døren op!«

Således lød vælgerforeningens opråb på afstemningsdagen 10. februar 1920. Resultatet i 1. zone Nordslesvig (Sønderjylland):

75.431 stemmer for Danmark (74,2 pct.).

25.329 stemmer for Tyskland (24,9 pct.).

Sønderjylland udgør et landområde på 3.891 km² med folketallet 163.622 i 1920. Dette vil sige, at Danmarks område blev forøget med

10 pct., mens stigningen i folketallet kun var 5 pct. Årsagerne til at Sønderjylland var så tyndt befolket var dels udvandringen til Danmark under fremmedherredømmet, og dels ofrene fra krigen 1914-18, hvor der faldt 5.135.

I 56 år havde Sønderjylland været under Den prøjsiske Stat, men trods de mange år viste befolkningen ved selvbestemmelsesretten, at de nationalt følte sig knyttet til Danmark. Det er meget svært at sætte sig ind i, hvad sønderjyderne har tænkt og følt i disse år, men der må have ligget en fantastisk sejhed, tro og udholdenhed i dem. Man forstår deres begejstring og jubel 11. juli 1920, da de samledes med kong Chr. d. X på Dybbøl Banke til den egentlige genforeningsfest. Det, de havde kæmpet for i mange år, var nu blevet en realitet. Da feststemningen lidt efter lidt fortog sig, begyndte den barske hverdag, og der var unægtelig en bunke besværligheder og næsten uovervindelige opgaver at gå i gang med.

De mange år under fremmedherredømmet og fire krigsår havde sat sit præg på både værdier og kræfter. Landbrugsjorden var udpint, besætningerne stærkt reduceret, vejene opkørte og forsømte, alt byggeri var standset og ligeså udviklingen i byerne. Midler til håndværk, handel og industri var der intet af, da disse enten havde ligget stille eller været inddraget i produktionen af krigsmaterialer. Til dette kom også marksammenbruddet, som fik katastrofale følger for mange. Nej – Sønderjylland var bestemt ingen økonomisk gevinst for Danmark, men man må dog huske på, at det var en forøgelse af landets nationalformue.

Det var ikke blot økonomiske besværligheder, der prægede landsdelen. Politiske brydninger bølgede frem og tilbage, og der opstod en mængde stemninger og bevægelser, der til tider satte sindene i oprør. Det er klart, at stemninger og bevægelser har forholdsvis let grobund i et grænseland, da et mindretal kan benyttes som redskab til at holde liv i uroligheder.

Når man i dag 50 år efter genforeningen ser tilbage, kan man ikke andet end undre sig – tænk, at dette lille fredelige område har været ved at gå i forfald. Landsdelen er ikke bare en historisk landsdel med en fortid, men en nutidig landsdel med en fremtid. Overalt ser man en blomstrende udvikling, her skal nævnes industrivirksomheder som Danfoss og Brdr. Grams køleskabsfabrik, og på landbrugets område kan man konstatere, at sønderjyske landbrug flere steder ligger foran det øvrige lands landbrug.

Standser man op og ser på udviklingen, må man slå fast, at den foregår i et helt andet tempo end tidligere. Det fremgår ikke mindst af de helt ændrede forhold, der gør sig gældende på det storpolitiske

område, hvor vi nu, 25 år efter 2. verdenskrigs afslutning, ser tidligere fjender som allierede og tidligere allierede som repræsentanter for stærkt modstridende verdensanskuelser. Der tales i dag mere om europæisk samarbejde og økonomiske anliggende end om nationalfølelse. Nationalfølelsen bliver betegnet som »et forældet begreb«, noget som har eksisteret og kun var hæmmende for udviklingen. Deri er jeg uenig. Jeg er enig i, at det kan-, har- og er til skade overalt i verden; men nationalfølelse er en følelse, og en følelse kan man ikke komme udenom. For et fællesskab har man en følelse, hvis det fællesskab skulle komme i fare, er jeg overbevist om, at det »forældede begreb« ville vågne i de fleste af os. Til dette vil man måske svare: »Jamen vi ser hen til et fællesskab for hele verden – en verdensfølelse – og den bliver bremset af nationalfølelsen.« Ja, det er rigtigt, og det ville være den ideelle løsning – men et fællesskab skal kunne overskues. Vi kan jo ikke engang holde fred inden for vore egne grænser, hvordan ville det så ikke gå med forståelsen af andre nationaliteter? Jeg vil bare nævne et lille eksempel, fremmedarbejderne, bliver de behandlet, som de burde? Kan vi lide deres opførsel? Selv om man helst ville svare ja, bliver svaret nej.

Vi kan arbejde, lige så længe vi vil på en verdenssamling eller på en europæisk samling – jeg tror bare aldrig på dens resultater, for nationalfølelserne er der, og de vil ikke forsvinde.

Dagny Rytz.

Engagement

Der findes vel næppe en så livsbekræftende oplevelse som den, det er, at besøge en arbejdende børnehave, og se hvorledes alle børn er engageret. Ordet »engagement« betyder egentlig »ansættelse« eller »forpligtelse«, men bruges oftest i betydningen at blive stærkt interesseret i eller optaget af en sag eller et arbejde, så man går helt ind for dette.

Det får mig til at tænke på min første skoletid. Vi havde en lærer, som ville lære os en ny leg. Først blev vi opstillet i en bestemt orden, han var meget engageret i opgaven, og prøvede efter bedste pædagogiske principper at indordne os i et bestemt system. Som nævnt, var han meget optaget af situationen, – vi skulle lære legen, vi *skulle* engageres. Men hvilket resultat nåede han? – Han kunne ikke lære os den nye leg, han kunne ikke skabe det nødvendige engagement. Jeg tror, det var ham noget af en skuffelse, at vi ikke var lige så stærkt interesserede. Siden har jeg tit tænkt på, hvorfor vi netop skulle lære at lege. Under sine bestræbelser på at formidle legen til os, skulle vi lære at være naturlige, eller – hvad værre er, unaturlig naturlige. Han ville skabe et behov, vi skulle indordnes i et bestemt system, vi »*skulle*« engageres. Mon ikke alle har oplevet noget lignende?

Jeg tror vi har svært ved at indse, at det man selv synes er udmærket og bliver engageret i, ikke nødvendigvis behøver at være af interesse for andre, at andre *skal* mene det samme som vi. Dog er dette noget vi ofte kommer ud for. Især unge mennesker bliver ofte stærkt optaget af et eller andet, og har svært ved at forstå, f. eks. forældre og lærere, måske synes, at dette er temmelig ligegyldigt.

Som lærer oplever man vel ofte, at eleverne ikke er nær så interesserede og engagerede i det, læreren prøver på at indpode dem, som han selv er. Så uanset hvor spændende stoffet end er, vil der være enkelte, som har andre ting der interesserer dem mere i øjeblikket. Det kan være lommers indhold, eller måske noget der sker udenfor klasseværelset. – Og så skal sidekammeraten da også vide, hvad det er, man er optaget af – jo, mon ikke de fleste kender situationen.

Så er spørgsmålet blot det, om det ikke har lige så stor værdi for eleven, som det fag læreren tilfældigvis behandler. Ingen har vel

forstået eller fortalt det bedre end forfatteren og læreren Martin A. Hansen i romanen »Løgneren«, hvor han skriver:

»Skolestuens nederste ruder var kalkede, da jeg kom. Det forstyrrede min forgænger, at børnene rakte hals og kikkede ud. Jeg vaskede kalken af. Naturligvis kan det nu også forstyrre mig. Men jeg er ved at have den tro, at de ikke kan se noget vigtigere end det, de kikker på ud gennem vinduerne her. Det er landskaber, deres erindring skal gro i. Men mon de ikke ser det, fordi de er nødt til at sidde herinde? Når de leger udenfor ser de det ikke. De to vinduer vender mod syd. Man ser ned over Bødvar Bjarkes marker mod hestediget, højen og stejlepladserne. Længere mod øst er ladepladsen med fyret, men vestover stiger øen op mod den ensomme banke i syd, hvor kirken ligger, og mod Nærbjerg og Møllebakken.

Men det er vel havet de ser mest udover, ned mod Golø og Golø Kalv. Derude var det, Oluf og Niels kuldsejlede, og Niels blev der.

Ja, her sidder jeg og prøver at spinde dem ind i fine tråde, mens jeg er her. Jeg gør mit til, at de skal virkelig se og kende øen, jorder, strande, fugle, blomster, alle flygtige ting.«

Lykkelig er denne lærer, Johannes Vig, der *lader* sine elever engagere sig, så de kan leve med i den verden, der findes udenfor skolestuen.

Dette står jo i stærk kontrast til min egen skoleoplevelse. Mens Johannes Vig *tillod* sine elever at engagere sig i deres eget, – så *skulle* vi elever engageres i det, læreren syntes var rigtigt. Noget, der kunne have været naturligt for os, blev dikteret, og kom ikke som en naturlig reaktion af et engagement.

Prøver forældre og pædagoger med magt at få de unge til at engagere sig efter deres system og deres normer, så sker der vel tit det samme som under legen, at de mister interessen, og måske helt lader være med at engagere sig i noget som helst.

Opgaven må derfor være at opmuntre de unge til selv at finde frem til en kritisk og engageret holdning til den tid og den verden, de lever i og skal præge i fremtiden.

Birthe og Th. Tams.

På jagt efter England

Ja, det lyder måske overdrevet. Det er det også, meget; for England er så stort og har så mange kringelkroge. Men så siger vi, at vi vil prøve at få en mening om, hvad der symboliserer England, og det jager eller søger vi overalt: i det engelske landskab, i landsbyen og i storbyen. Vi har nok et par besøg derovre at aflægge, men iøvrigt vil vi se, hvad der ligger uden for den slagne landevej, besøge historiske steder, moderne byer, ukendte landsbyer og færdes i det smukke, grønne landskab.

I London må man opholde sig en rum tid for blot at se en del af det, der er at se. Ved tidligere besøg har vi været rundt i byen. Denne gang bliver vi kun et par dage i London, og vi tager os tid til en dejlig, rolig sejltur på Themsen og ser mange af de kendte bygninger fra den kant. En eftermiddag tilbringer vi i Londons botaniske have, Kew Gardens, uden for byen. Det er en uforglemmelig oplevelse at se de utallige forskellige træer, planter og blomster i fuldt flor ud over et meget stort terræn med drivhuse, beplantninger og plæner, som de kun findes i England, og som det overalt er tilladt at færdes på.

Men vi må jo forlade London og begive os sydvestpå. Vejret er strålende, og vejene er på lange strækninger bogstavelig talt grønne tunneler. Her i Sydengland er landskabet meget bakket, og vi må af og til stoppe op og nyde de dejlige udsigter. – Vi synes, det er den »grønneste« ferie, vi nogensinde har haft. Mange maleriske huse passerer vi overalt, typisk engelske, må man kalde dem; derefter henfalder man til det helt materielle og tænker på, hvor upraktiske, gammeldags og dårligt opvarmede de er. Haverne gøres der ofte ikke meget ud af, men et væld af roser er der overalt.

Et af vore besøg gælder gamle venner i landsbyen Holt, grevskabet Dorset. 14 år er gået, siden vi sidst var der, så der er gensynsglæde. Selv den gamle »Granny«, som dengang var 80, tager nu som 94-årig glædestrålende imod os.

Nogle gode udflugter tager vi fra Holt rundt i det smukke Sydengland. En halv snes miles mod syd ligger sydkystbyen Bournemouth. På vejen derned må vi ved Canford Cliffs ind at se Compton Acres, et stort areal med interessante og smukke haver: en italiensk, en romersk, en japansk have og mange andre, hvor træer og buske er hentet fra de pågældende lande. På grund af det meget milde

klima og ved dygtig pasning har det kunnet gennemføres. Selve Bournemouth er en by i stærk vækst med mange moderne huse og gader. Den er en meget yndet ferieby på grund af sin smukke beliggenhed, sine dejlige haver og fyrreplantager, men ikke mindst sit meget milde klima. Mod syd i kanalen skimtes Isle of Wight, kanaløen, som har subtropisk klima. Fra dens vestligste punkt strækker 4 aflange, høje klipper sig ud i Kanalen; det er The Needles (»nålene«), et ejendommeligt syn!

Her i den sydlige del af Dorset findes den store ruin af Corfe Castle. Den var et led i kæden af befæstede borge, der udgjorde normannernes front mod waliserne. Et af disse slotte forsvarede en adelsmands hustru, mens hendes mand var ude i kamp. Til sidst faldt det, men hun overlevede – dog kun for at blive sultet til døde af kong Johan i Corfe Castle. Senere blev borgen skudt i ruiner af Cromwell.

Ja, her er umådelig mange synlige historiske minder. Stonehenge lidt nord for Salisbury har været en del omtalt også herhjemme i de senere år, og man har fundet ud af, hvilket formål cirklen af kæmpe-mæssige sten har haft. Stonehenge har været et gigantisk stenalder-regneanlæg til at forudsige sol- og måneformørkelser. Det menes at være bygget ca. 1800 år f. Kr. Man fatter ikke, hvordan oldbriterne

med deres primitive hjælpemidler kunne slæbe de tonstunge sten – ofte 200 km borte fra – og sætte dem op. Anlægget afslører tillige en teknisk kunnen og et arkitektonisk talent, som ingen andre forhistoriske bygningsværker nord for Alperne kan fremvise.

Mens Stonehenge er frembragt af menneskehænder, er drypstenshulerne ved Cheddar i den nordlige del af Dorset rene naturfænomener. Man bliver forbavset over i denne egn af England pludselig at køre imellem bjerge. Men overraskelserne er ikke forbi. Selve drypstenshulerne er en stor oplevelse; så ejendommelige formationer der dog er dannet igennem årtusinder! Hulerne, som kan rumme flere tusinde mennesker, blev opdaget ved tilfældigheder i 1837. De er dannet af underjordiske floder, som nu menes at flyde i et lavere niveau. Formerne og farverne herinde hensætter os i en eventyrverden; køligt er her, og ganske sagte drypper de kalkholdige vanddråber fra de nedhængende kalkformationer og får dem til at forlænges uendelig lidt i løbet af en menneskealder. I museet ser vi bl. a. Cheddarmanden, et velbevaret skelet af den anselige alder af 12000 år. Manden menes at have levet i hulerne og at være død i en alder af 23 år. Da man her tidligere har fundet skeletter af mange forskellige forhistoriske dyr, forstår man, at han har måttet kæmpe hårdt for blot at nå denne alder.

Jeg fik ikke fortalt om vejen op til Cheddar, og den er ellers nok værd at omtale. Den går gennem mange gamle landsbyer og større byer med interessante huse og skønne middelalder-kirker, hvoraf Wells Cathedral nok er den største og smukkeste. Vi har læst om den og om dens fantastiske 600 år gamle ur, som er opfundet af munken Peter Lightfoot, og hvor der ved timeslaget kl. 12 sker forbløffende ting. Det vil vi gerne opleve, så lidt før 12 står vi foran uret. Dets kolossale skive er forsynet med et væld af streger og tal. Nu sker det! En lille træmand i klæder fra Charles d. 1.s tid sparker ud med benene og rammer hver gang en lille klokke. Men det mest forbavsende er, at der ud fra en mørk hule over urskiven kommer 4 riddere til hest; to galoperer til højre, to til venstre, og ved hver omdrejning bliver en af dem slået bagover på hesten af en modstanders sværd. Turneringen kører en stund og går så i stå, timeslagets dyst i Wells Domkirke er til ende, og man smiler med barnlig glæde og tænker samtidig, at sådan er der smilet her i 600 år. Genialt og med dramatisk sans er det lavet. Bravo, broder Lightfoot!

Vort sidste besøg gælder Norfolk og Suffolk, det lave land i Østengland. Her skal vi se Europas, måske Verdens største kalkunfarm, hvor der opdrættes ca. 1½ mill. kalkuner årlig. Ejeren har indrettet sig med bolig og kontorer i et smukt beliggende slot, og en hel flyve-

plads er købt til løbegårde for avlsdyrene. Nævnes bør også det store, moderne slagteri, hvor i løbet af dagens timer en stadig strøm af kalkuner gennemgår alle samlebåndets stadier. Kalkunerne slagtes i alle størrelser, og en medhjælper viser os stolt et eksemplar på 44 pund.

Beboerne i Norfolk får skyld for at være meget mistænksomme. Forklaringen skulle være, at befolkningen her i Østanglia i flere hundrede år var vant til at møde omstrejvende vikinger på de ensomme veje. »God morgen, min ven,« sagde vikingerne, »kan du sige os vejen til kirken?« »Hvad vil I vide det for?« var nordfolkernes svar. »Tja, vi tænkte på at sætte ild på den!« Ja, så forstår man bedre!

Ejendommelige for os er kirkerne og mange andre bygninger her. Den kunst at benytte flint i byggeriet er her udviklet på en måde, vi ikke har set i noget andet grevskab. I hundredtusindvis af flintesten er indesluttede i mørtelen og danner en uforgængelig »nupret« mur, der er hård som stål. Flinten hugges ud af grunden på denne egn.

Man kunne vist aldrig blive færdig med at besøge nye steder og se nye ting. Men vi glæder os til igen at komme en tur til England og fortsætte, hvor vi slap. Og vi må sige med Kipling:

Men havens pragt
ligger i mere end det,
som øjet møder.

Venlig hilsen og glædelig jul!

Elsebeth la Cour.

En bog om efterskoler

Foreningen af frie ungdoms- og efterskoler har taget initiativet til udgivelse af en bog om landets efterskoler.

Bogen skal give oplysninger om de enkelte skoler. Den bliver placeret på landets biblioteker og vil i øvrigt være til rådighed for de, der ønsker disse oplysninger.

Hver skole har fået tildelt to sider. Her er omtalen af Nørre Ørslev Ungdomsskole. Jeg synes det er rigtigt, den bringes i skolens årsskrift.

K. H. P.

Nørre Ørslev Ungdomsskole

ligger nogenlunde midt på Falster ved landevejen mellem Nykøbing F. og Stubbekøbing. Der er ca. 6 km til førstnævnte by og 15 km til den sidste.

Skolen er omgivet af en smuk gammel have. Egnen er en af Danmarks frodigste, og ikke langt fra skolen findes nogle af landets skønneste skove. Der er ca. 10 km til Østersøen.

Nørre Ørslev Ungdomsskole

har eksisteret i næsten 100 år. Den startede i 1878 som højskole, og som sådan virkede den i ca. 60 år.

I 1937 omdannedes den til ungdomsskole. Siden er skolen ved mange til- og ombygninger blevet ført frem til en moderne og tidsvarende skikkelse. Der er plads til 56 elever. De bor alle på 2-mands værelser. Det anses for vigtigt, at elevflokket ikke er større. Skolen er indrettet til denne størrelse, og den fremtræder nu, efter den sidste tilbygning i 1970, som en udmærket ramme om skolens arbejde.

Nørre Ørslev Ungdomsskole

er et tilbud til 15–18 årige. Skolens mål er elevernes menneskelige udvikling og modning. Dette søges nået gennem arbejdet og samværet på skolen.

Opholdet søges tilrettelagt således, at det daglige samarbejde og den daglige omgang kan blive et værdifuldt møde mellem mennesker.

Ligeledes er det formålet at øge elevernes kundskaber.

Det er skolens håb herigennem at hjælpe unge til bedre rustet at gå ind i den fremtid, der med sin stadig større frihed både giver større byrder og større mulighed for positiv livsudfoldelse.

Skolemiljøet

Det tages som en selvfølge, at eleverne vil være med til at skabe et miljø, hvor alle kan trives.

Eleverne er medbestemmende på så mange områder som muligt.

Nogle ordensregler er fastsat af skolen og kan ikke diskuteres. Andre fastsættes gennem drøftelse af alle på skolen.

Ved sådanne bestemmelser og ved løsning af problemer, der opstår, drages der omsorg for, at alle kommer med i bestemmelsesprocessen. Dette gøres ved grundige drøftelser først i små grupper og derefter i plenarforsamlinger.

Hvordan elevindflydelsen i øvrigt er organiseret kan variere fra elevhold til elevhold. Det kan være gennem elevråd eller gennem udvalg. Disse kan f. eks. varetage forskellige aktiviteter udenfor den egentlige undervisningstid, hvilket der er gode muligheder for, da så godt som alle skolens lokaler står til elevernes disposition.

Gennem alt dette opstår mange berøringsflader mellem skolens beboere, lærere som elever. Og der opstår nær kontakt og herigennem de bedste forudsætninger for udvikling af ansvarsfølelse og menneskelig forståelse.

Undervisning

Denne tilrettelægges efter tilvalgsprincippet. De obligatoriske fag udgør ca. halvdelen af elevernes timetal. Disse fag er i øjeblikket dansk, regning, gymnastik, 1 fællestime og 1 time med praktisk arbejde pr. uge. De valgfrie kan vælges blandt 25-30 fag. Disse er meget forskellige, lige fra ekstra dansk og sprog til dramatik og sang og musik og naturligvis praktiske fag.

Eleverne sammensætter således deres egen timeplan, men skal have mindst 32 skematimer om ugen.

Det pointeres, at der, uden at fravige det ovennævnte hovedprincip, sker stadig forandringer i undervisningens udformning, da indvundne erfaringer hele tiden udnyttes.

I erkendelse af, at kundskabsstandpunkt og udviklingstrin meget ofte går på tværs af såvel alder som tidligere skolegangs klassetrin, foretages inddelingen i hold til dansk, regning og sprog efter modenhed og standpunkt i det pågældende fag og kun i ringe grad efter eventuelt ønske om en bestemt prøve.

Der arbejdes på mange og små hold, for at der, i så høj grad som muligt, kan gives individuel undervisning.

De elever, der ønsker det, kan indstille sig til 9. kl. eller 10. kl. prøve i dansk og regning, men må naturligvis kunne opfylde disse prøvers betingelser for alder og tidligere skolegang.

Der er også mulighed for de samme prøver i engelsk og tysk.

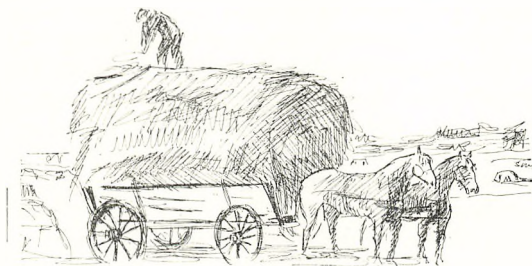
Et begrænset antal elever kan få prøveforberedende undervisning til teknisk forberedelseseksamen, den såkaldte T.F. 1.

Kursusterminen er 10 mdr. fra 15. august til 15. juni. Der optages paa tiden 32 piger og 24 drenge.

Skolens adresse: Nr. Ørslev Ungdomsskole, 4800 Nykøbing F.,

telefon: (03) 86 80 30,

forstander: Knud Holm Pedersen.

Norges - turen

Vi havde længe snakket om, at det kunne være sjovt, hvis vi i den sidste tid af vores skoletid herover, kunne komme på en tur til et eller andet sted. Og til sidst blev der da også sagt ja til vores forespørgsel om lov. Selvfølgelig skulle det ikke bare være en ferierejse, men også en form for studierejse. Der kom mange gode forslag om, hvor vi skulle tage hen, men til sidst bestemte vi ved en afstemning at tage til Norge. Alle lærerne og nogle af køkkenpigerne skulle selvfølgelig også med.

Endelig blev det den 8. juni, dagen for vor afrejse, og vi var vist alle sammen meget spændt på, hvordan det hele skulle gå. Vi kørte fra skolen med busser til København lidt over middag. Alle var vi forsynede med en stor madpakke foruden vores bagage og et godt humør. Vi var i København lidt før kl. 17 og var i god tid ombord på båden, vi skulle sejle med. Båden var ret stor, og det varede lidt, før man havde fundet ud af, hvad der fandtes på alle de forskellige etager. Vi var endda også heldige med vejret, solen skinnede fra en skyfri himmel, og vandet var næsten helt stille. Vi sejlede så hele natten, og næste morgen kom vi ind i Oslofjorden, det var en dejlig oplevelse at sejle op gennem den smukke Oslofjord sådan en tidlig morgen. Det tog temmelig lang tid at sejle op gennem Oslofjorden, og først ved godt 8-tiden var vi i Oslo efter ca. 15 timers sejlads. Men turen var gået godt, der var da ingen, der var blevet søsyge. Fra båden kørte vi i bus gennem Oslo til jernbanestationen. Så kørte vi i tog i over to timer, før vi endelig var ved rejsens mål – Gjøvik. Nu skulle vi bare køre et lille stykke i bus, før vi kom til Hovdelun – det vandrehjem vi skulle bo på. Man så straks, at det var et dejligt vandrehjem, vi var kommet til. Det lå i smukke omgivelser og ret højt oppe, så vi havde en god udsigt over hele Gjøvik. Værelserne var gode, og fra den hyggelige opholdsstue og spisestuen var der udsigt over et stort svømmebassin. Vandet var vist godt nok ikke særlig rent, men på afstand så det vældig godt ud. Om eftermiddagen var der ikke planlagt noget, vi skulle, så vi benyttede tiden til at se os lidt omkring. Nogle gik ned til svømmebassinet for at bade og sole sig, for vejret var stadig dejligt, og det var meget varmt, så varmt, at selv nogle af lærerne deltog i nogle herlige vandkampe. Andre gik på opdagelse i byen og i omegnen. Alt var jo så fremmedartet, fra

hvad vi er vant til. Der var sådan nogle sjove træhuse i mange forskellige farver, og i stedet for vores bøgetræer var her kun nåltræer. Aftenen tilbragte man med gåture, eller også blev man hjemme på vandrehjemmet og slappede af, for det havde alligevel været en lang og anstrengende rejse.

Næste dag kørte vi i busser ud for at besøge en planteskole. Det var ikke helt, hvad man forstår ved en planteskole herhjemme, der dyrkede man nemlig grantræer. Efter at formanden havde fortalt os en del interessant om grantræet, var vi ude at se på nogle marker med småbitte grantræer. Efter det interessante besøg på planteskolen kørte vi hen til et savværk, som lå i udkanten af Gjøvik. Der blev vi også vist rundt, og vi så, hvordan man behandler træet lige fra de store stammer kommer op fra vandet, hvor de har ligget, og til man har lavet de fineste brædder ud af dem. Imidlertid var hele formiddagen gået, og om eftermiddagen måtte vi, ligesom den første dag, gøre hvad vi ville, så vi benyttede igen chancen til at få set os lidt omkring. Om aftenen fortalte en nordmand om Gjøvik og omegn og viste lysbilleder. Det var meget interessant, selvom vi vist ikke kunne forstå alt, hvad han sagde.

Næste dag skulle vi på heldagstur til Lillehammer, en by der ligger lidt nord for Gjøvik. Vi kørte først op til Maihaugen, det er et vældig

stort frilandsmuseum. Det var vældig spændende at se alle de gamle huse og høre om, hvordan folk havde levet der engang. De fleste af tingene der var omkring 100–200 år gamle. Blandt andet var vi oppe i et forråds-kammer, hvor der lå kød og pølser, som var omkring 150 år gammelt. Fra Maihaugen gik turen til Aulestad, den gård, hvor digteren Bjørnstjerne Bjørnson har boet. Undervejs opdagede vi, at vi havde glemt en af eleverne i Lillehammer, men det var jo for sent at køre tilbage nu – senere viste det sig heldigvis også, at han selv havde fundet ud af tage en bus tilbage til vandrehjemmet. Vi fortsatte altså op til Aulestad, hvor vi blev vist rundt i hele huset, der endnu stod, som da Bjørnson boede der, og vi hørte mange interessante og morsomme ting om ham. Efter besøget på Aulestad begyndte vi på hjemturen. Vi kørte gennem Gudbrandsdalen, vi var temmelig højt oppe, så vi havde en pragtfuld udsigt. Vejret var stadig dejligt, så man kunne se langt. Vi nåede hjem lige tids nok til aftensmaden. Denne aften var jo den sidste, vi havde sammen i Norge, så vi samlede alle sammen i den hyggelige opholdsstue, hvor vi sang nogle sange, snakkede og spiste is.

Dagen efter skulle vi jo begynde på hjemrejsen, men vi skulle først afsted lidt over middag, så vi benyttede formiddagen til at gå en rigtig lang tur. Det var strengt at gå så langt i det bakkede terræn, så vi var godt sultne, da vi kom tilbage igen og havde god appetit til middagen, som bestod af hvalbøf og en slags grød med mælk til.

Efter middagen tog vi afsked med det flinke værtspar, og så begyndte hjemrejsen. Først togrejsen til Oslo, og så den lange dejlige sejltur til København. Vi var i København lørdag formiddag, og så kørte vi i busser hjem til skolen igen. Undervejs tog vi afsked med de elever, der boede på Sjælland, og som så stod af ved deres hjem. Så var vi hjemme på skolen igen efter en dejlig og vellykket tur.

Men det var alligevel lidt vemodigt at skulle tage afsked med de lærere og elever, som man i 10 måneder trods alt havde haft det så dejligt sammen med.

Marianne Ansbjerg Jensen.

Apropos mode

Skal det være midi, maxi eller mini – ja det er det store problem, for man skal jo være moderne. Indtil nu har moden sagt: »Brug saksen, klip af.« Nu må der noget nyt til, der er simpelthen ikke noget at gøre. Moden er midi. Og det vil vi langsomt rette os efter.

Hvad koster det at være moderne? – ja, det svinger mellem 300 kr. til en mere uerstattelig værdi – nemlig livet. Jeg tænker her på de mange dødsfald indenfor narkomanerne. Så er spørgsmålet, hvad er vigtigst, livet eller moden?

Hvis vi ser tilbage på de euforiserende stoffer, så begyndte de oprindeligt som mode. I USA ville unge oprørere gøre modstand mod det effektivitetsprægede samfund. De begyndte at eksperimentere med stofferne, det var især marihuana, hash og LSD, der blev brugt til disse bevidsthedsudvidende eksperimenter. Da stofferne var forbudte, gav det en stor fællesskabsfølelse blandt de unge, og de samlede sig i grupper om dette.

Moden har så bredt sig også til de vestlige lande, for vi skal skam også være moderne. Koste hvad det vil.

Hvad gør vi ikke for at være med på moden. Tænk bare på, da man købte nye cowboybukser og skurede dem, så de blev slidte. Det turde da siges at gå imod sund fornuft. Ting som at demonstrere for fred samtidig med at man har en brosten i den anden hånd, moden er tit svær at forstå.

Hvad med ungdomsoprørerne – er det ikke også en form for modebølge, der går over Europa, en moderne måde at udtrykke sig på. Selv små børn vil være moderne. Når man ser en 1. klasse gå i demonstration for lørdagsfrihed, og man ved, at de i den alder knap kender de forskellige dage i ugen, og at de i virkeligheden er glade for skolen også om lørdagen, ja, hvad tænker man så? Mode.

Moden er i dag at gøre vrøvl over alt, hvad man er tilfreds med, tilfredshed og taknemmelighed er gammeldags, det må man fortrænge, helst putte længst væk i hjernen og passe på det ikke kommer til udtryk.

Jeg havde forleden min svigermor på besøg, og vi stod og vaskede

op. Jeg sagde til hende: »Uha, hvor er det irriterende med en køkkenvask, der er i højre ende af bordet i stedet for midt på bordpladen.« Hun svarede mig, at jeg da måtte være taknemmelig over, at der i det hele taget var en vask.

Hvordan er det med tabletforbruget. Jo, man ser på de stigende tal i salget, at der er gået mode i at indtage tabletter. Er der noget i vejen, ja, så sluger man en tablet – det er så nemt.

Er man i dårligt humør, tager man en humørpille, hvis man ikke vil have børn en P-pille. Kan man ikke sove, tager man en sovepille – er man træt og søvnig, men skulle være vågen, tager man en opkvikkende tablet. Hvis man har hovedpine eller er lidt nervøs, tager man piller. For at finde ud af *hvorfor* man har hovedpine eller er nervøs, det er alt for besværligt og langsommeligt. Disse to piner er jo kun et symptom på, at der er noget galt. Det er ingen sygdom.

Unyttige tabletter, er det ikke en form for forurening – og hvad med de vanedannende stoffer, der sprøjtes ind – de kan føre til leverbetændelse – og andre til nyrebeskadigelse. Og forurening, det er da moderne snak i dag. Hvorfor har narkotika ikke fået navnet menneskeforurening? Kunne det måske hjælpe? For det er da moderne at bekæmpe forurening. Eller skal der en ny mode til for at afløse.

Hvornår mon det bliver moderne at græde ud, når man er ked af det, og ryge luftpiber med frisk luft. Virkningen er måske den samme, men det er bare ikke moderne.

Tove Sørensen.

Årets gang

1970 vil komme til at stå som det år, hvor skolen foretog et af sine store byggerier. Ved overgangen til fællesskole blev planlagt forskellige forandringer. Den største og sidste forandring i denne plan var forlængelsen af fløjen mod nord. Dette er nu sket, og skolen er blevet ca. 300 m² større. I udvidelsen er to klasseværelser, en lærerlejlighed og en lille opholdsforhal i stueetagen og syv elevværelser på første sal. Der er nu plads til 56 elever, 32 piger og 24 drenge. Omkostningerne ved byggeriet kommer nok op på ca. 550.000 kr., når alt bliver gjort op.

Selvfølgelig har dette byggeri taget megen tid og mange tanker, sålænge det stod på, men det har samtidig været interessant. Håndværkerne, der var impliceret, var, bortset fra en enkelt, de samme, som var med ved skolens tidligere byggerier. Det var tømrermester Poul Nielsen, Nr. Ørslev, murermester Jørgen Hansen, Karleby, smedemester Eli Hemmingsen, Systofte, elektriker P. E. Nielsen, Horreby, malermester Kaj Jensen, Horreby, og blikkenslagermester Christoffersen, Nykøbing. Nye i samarbejdet var derimod arkitekt Ib Frandsen, Bandholm, og ingeniør Knud Nielsen, Nykøbing. Vi

lærte dog hurtigt at sætte pris på disse nye bekendtskaber. Der var et godt samarbejde mellem de forskellige led, og der herskede en fornøjelig og hyggelig tone på såvel byggeplads som på de mange byggemøder, der fandt sted. Her var foruden de ovennævnte også byggeudvalget til stede. Det bestod af tre medlemmer af skolens bestyrelse, Gudrun Egebæk Sørensen, Hakon Winther og Arne Vest Hansen.

I de måneder, der er gået, siden det nye er taget i brug, har det opfyldt de forventninger, vi stillede til det. Vi synes, vi nu har en fin skole, der kan være ramme om et godt skolearbejde.

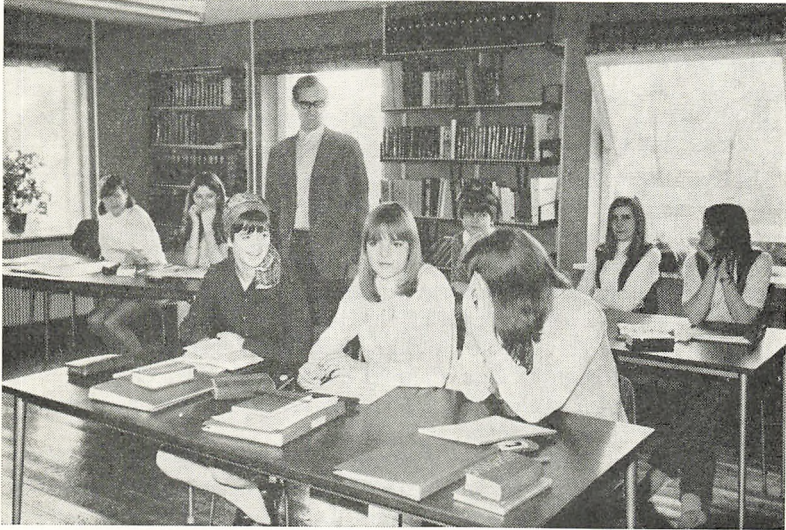
Hvordan er så året gået i øvrigt?

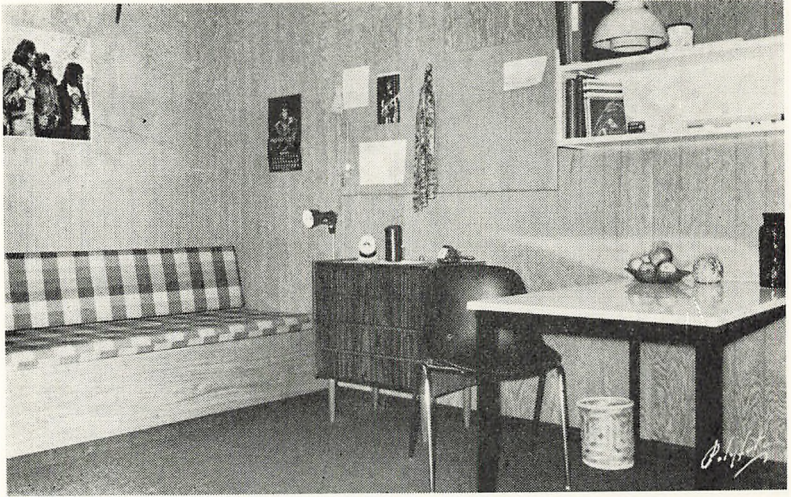
Det må siges at være gået godt. Selvom det er med betænkelighed, jeg svarer sådan. Der er altid noget, der kunne have været bedre. Problemløst har året naturligvis ikke været.

Vi måtte f. eks. bede en elev forlade skolen på grund af brud på en af skolens ordensregler. Det er vi meget kede af, men er klar over, at det er, hvad vi kan komme ud for. Heldigvis er det sjældent.

Problemer med hash og narkotika har vi endnu ikke haft på skolen. Vi havde en lille snert af det, men det var så lidt, at det i al fald ikke blev noget problem.

Skolearbejdet gik jævnt og roligt, og vi var glade for elevholdet.

Så vi kan vist nok med nogenlunde god samvittighed sige, at året gik godt.

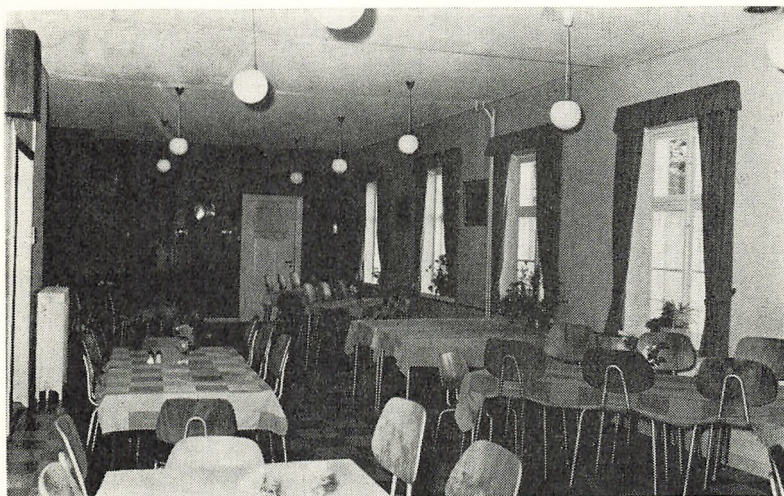
Andetsteds i årsskriftet fortæller Marianne Ansbjerg om en Norgestur, hvormed vi sluttede årets arbejde.

Indenfor lærerkollegiet er der sket nogen forandring. Tove og Jens Peter Sørensen er rejst, efter at have været her i 10 år. Det var også med en del vemod vi tog afsked. Sørensens var værdifulde medarbejdere, som man altid kunne regne med i enhver situation. De er nu ansat ved Eriksminde Efterskole ved Odder.

Endvidere er Solvejg Rauer rejst. Hun er blevet gift og bor nu i Odense og underviser på Odense Friskole, samme sted som hendes mand. Det var ikke så længe Rauer var her, kun to år. Vi er glade for hun har været her, hun var et værdifuldt islæt i skolens helhed.

I stedet for Rauer og Sørensens er kommet Dagny Rytz og familien Tams. Rytz, som er godt kendt af elevholdet 68-69, er nu helt færdig med sin uddannelse. Birthe og Theodor Tams og deres lille datter Lone er nu flyttet ind i Gårdsminde. De måneder, der er gået, siden vi begyndte skoleåret, har vist, at vi kan se frem til et særdeles godt samarbejde i tiden fremover.

Med det nye elevhold, der startede 16. august, begyndte vi noget nyt. Ti af eleverne havde meldt sig til en undervisning, der skal føre frem til teknisk forberedelseksamen. Denne eksamen er bygget op

sådan, at den kan sammenstykkedes fag for fag, således at man ikke behøver at tage det hele på en gang. De elever, der nu arbejder hermed, har taget 9. kl. prøven, inden de kom her, og fagene dansk, regning og engelsk eller tysk fra denne prøve indgår også i teknisk forberedelseseksamen, eller T. F., som den benævnes, men de mangler matematik og fysik og kemi, og disse fag skal de tage nu, – og tage dem på et år. Det kræver en ret stor arbejdsindsats, men det er vist andre steder, at det kan lade sig gøre. Det første år må betragtes som et prøveår, og vi er spændt på, hvordan det vil gå.

I køkkenet er der også sket udskiftning. Merete Palle, Bente Olsen og Anne-Grethe Pedersen er rejst, kun Annette Schulz blev. Hun er nu gået ind under køkkenlederuddannelsen og er andetårs elev. Hun har nu hjælp af Susanne Schæffer, Jeanette Belling og Marianne Ansbjerg fra sidste års elevhold og desuden af Birgit Hansen fra Horreby.

Mange har været med i arbejdet, der er foregået på skolen året igennem, på grund af byggeriet har der været særlig mange dette år. Der er grund til at sige hver enkelt tak for sin indsats.

Årsskriftets læsere ønskes en glædelig jul.

*Kirsten og Knud Holm Pedersen,
Charlotte og Jacob.*

25-års jubilarer

25-års jubilarer

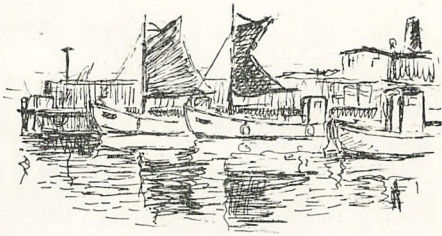
40-års jubilarer

Fem 50-års jubilarer og en 60-års jubilar

Skolens bestyrelse

Hakon Winther, Radsted, Saksøbing, (formand).
Harald Ellehave, Bruserup, Væggerløse.
Arne Vest Hansen, Ulslev, Idstrup.
Asta Jensen, Nr. Grimmelstrup, Nr. Alslev.
Jes Kimer, Hullebæk, Nykøbing F.
Helge Larsen, Vålse, Nr. Alslev.
Fr. Nabe-Nielsen, Åvej 13, Nykøbing F.
Bernhard Olsen, Vignæs, Guldborg.
Lily Skytte, Horreby, Nykøbing F.
Gudrun Egebæk Sørensen, Bøtø, Væggerløse.
Svend Åge, Åstrup, Stubbekøbing.

Fra elevforeningen

Årets elevmøde blev i år holdt lørdag den 19. september. Vejret var godt, og mange tidligere elever var mødt for at træffe gamle bekendte og se skolens nye tilbygning.

På denne årstid kan man ikke lægge an på udendørs aktiviteter, så hele arrangementet foregik i gymnastiksalen, men med mange hænders hjælp kan den hurtigt ændres fra foredragssal til gymnastiksal, tilbage igen og til slut til dansesal.

Eftermiddagens foredrag blev i år holdt af Holm Petersen, der fortalte om og læste uddrag af Niels E. Nielsens bog: »Kundskabens Træ«. Denne bog udkom i 1955 og var dengang ejendommelig med sine fremtidsfantasier om, hvad moderne teknik og videnskab kunne anvendes til og blive årsag til. Både stormende fremskridt og ødelæggende katastrofer. I dag kan man ikke længere være i tvivl om bogens aktualitet.

Ved elevforeningens generalforsamling, som plejer at være hurtigt overstået indvalgte tre nye bestyrelsesmedlemmer: Anette Schultz, Kraghave, Anne-Merete Palle, Gunslevmagle, og Ole Larsen, Alkestrup, elever fra henholdsvis 67-68, 68-69 og 69-70.

Eftermiddagen sluttede med en hurtig gymnastiktime. Først viste drengene og til slut pigerne et træningsprogram fra det nyligt startede skoleår.

Den medbragte aftensmad spistes i daglig- og spisestuen og om aftenen læste lærerne det altid aktuelle skuespil »En inspektør ringer på«. En god idé var i år praktiseret, under dansen var opstillet små borde med levende lys i salen.

Til slut anmoder elevforeningen om en hurtig indbetaling af prisen for årsskriftet, den er i år 10 kr., og ønsker alle medlemmer og skolens pårørende en glædelig jul og et godt nytår.

Viggo Kimer.

Nyt fra gamle elever

Elevholdet 1966—67

Lis er i køkkenet på Præstø alderdomshjem.
Jens er togmekaniker.
Kjeld Åge er i lære på Nakskov Skibsværft.
Palle er ved flyvevåbnet.
Henning mangler nu et år som elektrikerlærling.
Bodil er smørrebrødsjomfru ved Marielyst. Tænker på at rejse til England igen.
Carsten er elektrikerlærling endnu.
Fisker er arbejdsmand på Nakskov Skibsværft.
Per Knudsen er ved militæret.
Verner er traktormekaniker i Toreby L.
Conny læser til børnehavelærerinde i Nykøbing F.
Ingelise er endnu på Fuglebjerg Kost- og realskole.
Inge Grete er blevet gift og bor i Viby.
Lillian er snart udlært ekspeditrice hos Merrild i Nykøbing.
Putte er endnu boghandlerlærling i Rødby.
Karl Jørgen arbejder på en gård ved Nr. Alslev.
Per Sørensen er udlært kommis til december og skal ind som soldat først i det nye år.
Mary er under uddannelse som forsorgspædagog, vistnok i Præstø.
Jeg selv er kontorelev på Husmandsforeningernes Regnskabskontor i Nyk. F.
Hermed en hilsen til alle med ønsket om en glædelig jul samt et godt nytår.
Karen Margrethe.

Eleverne 1967—68

Jens Holger Hansen er landmand på Femø indtil februar, så skal han på Sydsjællands landbrugsskole i 3 måneder.
Jan Christensen er maskinarbejder, skal være soldat til februar.
Gert Rasmussen er kokelev på Hotel Hvide Hus i Maribo.
Bent Erik Kristiansen er kommet i lære som snedker.
Hans Chr. Frejlev er i tømrerlære i Toreby.
Niels Jensen er plejer i Saksøbing.
Torben Petersen er i tømrerlære i Stubbekøbing.
Lene Christensen er forpraktikant på en vuggestue.
Lotte Laustsen er på Sy- og tilskærerskolen i Nykøbing F.
Kaj Ove Pedersen er kok på Gedser—Travemünde-overfarten.
Frederik Jørgensen er mekanikerlærling i Nakskov.
Mogens Østergård arbejder i D.L.A.M. i Maribo.
Palle Høj vil til at køre lastbil.
Otto Poulsen maskinarbejder hos H. F. Jensen, København.
Torben Kirkeby maskinarbejder hos H. F. Jensen, København.

Bodil Larsen er på Øster Kippinge central.
Anni Christensen i huset i Præstø.
Birthe Thomsen skotøjsdepot i Nykøbing F.
Käthe Nielsen på børnehjem i Maribo.
Michael Stokholm elektrikerlærling.
Kaj Mortensen i Fiskeforretning.
Mona Clausen i Kildeskattehuset.
Jan Thøger Petersen mekanikerlærling i Ford, Vordingborg.
Benthe Janski Børnehaveseminarium i Nykøbing F.
Karin Lund er hos Smith i Nykøbing F.
Connie Madsen stuepige i børnehjem i København.
Jens Erik Mogensen er hos Fiat i Nykøbing F.
Henning Rasmussen malerlærling.
Annette Schultz i køkkenet på skolen.
Gitte Jensen manufakturhandel.
Niels Christensen bliver på Bellinge.
Og jeg selv skal på Bellinge som foderelev.
Vi sender en hilsen til lærere og gamle elever og ønsker en glædelig jul
Hans Erik Albrekt og Niels Christensen.

Eleverne 1968—69

Ebbe er på Sædingegård.
Jørgen Egebæk er rørsmcd i Nykøbing.
Mogens er i isenkræmmerlære i Nykøbing.
Bo er mekaniker i Toreby hos Brdr. Clausen.
Michael er arbejdsdreng hos Bruun og Søn.
Bjarne er i lære som mekaniker i Stubbekøbing.
Kirsten er i lære hos Præstegaard og Monsen i Nykøbing.
Finn er karl i Nr. Vedby.
Hans Erik er i isenkræmmerlære i Nr. Alslev.
Leif er murerlærling i Eskilstrup.
Anne Grete på H. F. i Høng.
Gregers er i mekanikerlære på Ford i Nykøbing.
Jørgen Koch er hos buntmager Bjørnø i Nykøbing.
Carsten er karl på Fuglsang.
Ivan arbejder som kok.
Henrik er i Marrebæk som karl.
Jens Hedegård er mekaniker i Rødby.
Inge Lise er i koloniallære i Rødby.
Bitten er i slagterlære.
Joan arbejder i en kiosk på sygehuset i Nykøbing.
Inger er på Kettinge alderdomshjem.
May Britt er tandlægeklinikassistent i Glostrup.
Bjarne Ansgar er smedelærling på Bogø.
Bente og Lilli er på kontor i København.
Merete Helms er på ungdomsskole på Fyn.
Søren er på Orupgård.
»Pylle« er i huset i Virum.
Sussi er i huset i Horslunde.

Kathe er bageriekspeditrice i Søllested.
Merete Løye er hos Simon Spies.
Gurli er på et plejehjem.
Birgitte er smørrebrødslev på Baltic i Nykøbing.
Anne Merete er på højskole i Nordsjælland.
Hanne er på Næsgård.
Jens Nielsen er karl i Skerne.
Birte Nielsen er i isenkræmmerlære i Sakskøbing.
Lisbet er på alderdomshjemmet i Eskilstrup.
Birte er i lære som ekspeditrice i Nysted og jeg, Bente, er i lære på et reklamebureau i Nykøbing.
Hermed vil vi ønske jer alle en rigtig glædelig jul og et godt nytår.

Birte og Bente.

Eleverne 1969—70

Jeannette Belling er køkkenpige her på skolen.
Erene Cristensen er i huset i Vordingborg.
Lena Christensen er i huset i København.
Preben Christensen arbejder på benzintank i Stubbekøbing.
Ebbe Christiansen er i lære som kok.
Bente Clausen er hos en guldsmed.
Irene Daugård arbejder på Næsgård.
Elin Degener er i huset i Hvalsø.
Benthe Frantsen er i huset i Rødby.
Henning Gammel arbejder på en gård i Horreby.
Merete Hansen er kontorelev hos Balling-Engelsen i Maribo.
Niels Hansen arbejder på en gård i Herritslev.
Tim Henriksen er i lære som elektriker.
Pia Hilsbo er i lære som dameskrædder.
Hanne Holck er i huset i Stødstrup.
Ole Høj. Ved intet.
Per Jacobsen arbejder på travbanen i Nykøbing F.
Annette Janosz arbejder som autolakerer i Nykøbing F.
Asger Jensen arbejder derhjemme.
Irene Jensen arbejder i en børnehave i Nykøbing F.
Merete Jørgensen arbejder i Toreby brugs.
Ole Larsen arbejder derhjemme.
Claus Løje er i murerlære.
Birgit Mortensen (Sos) arbejder på et børnehjem i Nærum.
Eva Møller arbejder på et hotel i Marielyst.
Lone Nielsen er i huset i Vordingborg.
Jens Nielsen er i lære som typograf.
Lisbeth Nielsen går på Handelsskole i Nakskov.
Margrethe Nielsen (Nuka) er derhjemme.
Sten Nielsen er i lære som tømrer.
Winnie Olsen er ved at tage T. F. i København.
Bente Pedersen er i huset i Sakskøbing.
Jens Fakse er i lære som elektriker.
Jette Wagner er i huset i København.

Benny Petersen er ude at sejle.
Birgit Sylvest går i 10. klasse i Nørre Alslev.
Søren Rasmussen arbejder i sin fars trælasthandel.
Susanne Schæffer er også blevet på skolen som køkkenpige.
Lonnie Stryg går på Handelsskole i Nykøbing F.
Benny Svendsen arbejder på en stilladsfabrik.
Erling Elkjær er i tømrerlære.
Annie Tønnesen er i lære som bogbinder.
Tina Walbom er også ved at tage T. F. i Nykøbing F.
Og jeg selv Marianne Ansbjerg er blevet på skolen som køkkenpige.

Med venlig hilsen *Marianne Ansbjerg.*

Hvorfor ikke?

Han drømte om menneskets vandring på månen, og drømmen blev realiseret. Han drømte også, at den fredelige sameksistens var mulig, men nåede ikke at realisere den . . .

Siden drabet på John F. Kennedy har ingen statsmand i verden, i handling eller ord, formået at overbevise mennesket om, at en fredelig sameksistens er mulig og nødvendig. I dag er det os – politikernes brikker, der må drømme og spørge: »Hvorfor ikke?« – siger forfatterinden Hanne Kaufmann.

»Vi behøver mennesker, som kan drømme om ting, der aldrig fandtes – og spørge: Hvorfor ikke?«

»Verdens problemer har ingen mulighed for at blive løst af skeptikere eller kynikere, hvis horisonter er begrænset af synlige realiteter.«

Disse to citater stammer fra John F. Kennedys taler i 1963. Vi har syv år efter, endnu større behov for drømmere, for mennesker med visioner, som ikke lader sig kyse af skeptikere, der kalder sig realister, men som mangler udsyn og tro på, at også det umulige en dag kan realiseres.

Engang var drømmen om menneskets vandring på månen lige så uvirkelig som drømmen om en verden i fredelig sameksistens. Men videnskaben og den tekniske forskning lod sig ikke skræmme af advarslerne med realiseringen af månedrømmen. De sagde: »Hvorfor ikke?« og gennemførte drømmen, gjorde den til virkelighed.

Derimod synes det at skorte på mennesker, der har mod til at virkeliggøre drømmen om fred. Mennesker med moral og det etiske geni, der kræves for med myndighed at gennemføre tankerne om én verden. Der tales ganske vist meget om fred, der digtes og skrives, der prøvtesteres mod militær – men fred?

Da John F. Kennedy blev dræbt den 22. november 1963, var der mange, som tænkte: Først om ti år vil vi være i stand til at vurdere, hvilket tab vi har lidt. I den forløbne tid er færre og færre i tvivl. Et meningsløst mord ryddede en statsmand af vejen, en mand der ikke blot havde magt og myndighed, men også tro og ydmyghed, og først og fremmest drømte om en bedre verden. Han vidste også noget om, hvordan denne drøm skulle realiseres. »Lad os ikke bore i det, som skiller os, men samles om det, der forener os,« sagde han.

Verdenshistorien kan berette om mange mænd af format. Som regel har formatet været destruktivt: Nero, Napoleon, Hitler – mænd med visioner, drømme om at kue og underlægge sig al menneskelighed, mænd med drømme om sig selv på tinderne. Destruktive drømmere, hvis format desværre ikke kan diskuteres.

Hvem har vi tilbage? Brandt? Manden der drømmer om i sin kansler-tid at forene de to Tysklænde. Manden der under stor modstand bejler til Øst – hvorfor ikke? Vejen til fred går ofte over det umulige. Men der skal mod og format til at bygge bro over de store modsætninger.

En anden leder og statsmand af format er Indiens Gandhi, der om sit ideal for målet for sin historiske indsats sagde: »Jeg tror om min gerning, at dersom den lykkes – og den vil lykkes, så vil historien fortælle om den som en bevægelse for at knytte alle folkeslag i verden sammen, ikke som hverandres fjender, men som dele af et hele.« Sådan tænker, taler en idealist – sådan taler alle idealister, der vil fred for fredens skyld, ikke for egen vindings skyld. Sådan tænker en Kennedy, sådan tænker enkeltpersoner, der ikke står i offentlighedens projektørlys – og som får skeptikere til at udbrøde: Hvorfor dog netop ham? Og andre til at svare: »Hvorfor ikke?«

I dag er vi så vidt, at vi næsten kan definere, hvad det var, vi mistede, da John F. Kennedy blev myrdet, da hans bror Robert Kennedy blev myrdet, da Martin Luther King blev myrdet. Det er næsten, som om der i vor verden ikke længere er plads til mænd af format, til mennesker med visioner og drømme. Vi lever i skeptikernes verden – er det ikke, som om vold og uroligheder ligefrem breder sig proportionalt med vore tekniske sejre?

Hvordan skal det være muligt at komme denne udvikling til livs? Kan vi overhovedet tro på, at det kan lykkes? Ja, hvorfor ikke?

Afdøde senator Robert Kennedys ældste søn, den 18-årige Joseph, vil gå i sin fars og farbrøders fodspor. I et interview har han sagt, at det vigtigste jeg lærte af min far er, at alle mennesker bør behandles fair og med værdighed.

Jens Peter Sørensen.

NB: Sidste sommer rykkede vi vore teltpæle op i Nr. Ørslev og flyttede dem længere mod vest. Vi er nu ved Eriksminde efterskole 30 km syd for Århus. Det er en dejlig lille skole med ca. 50 elever.

Vi er flyttet ind i stuehuset til en gård, der ligger lidt fra skolen, men til gengæld bor vi nær en dejlig strand. Vi har udsigt ud over Århus Bugt, og når det er klart, kan vi se helt til Samsø.

Hermed en tak til kolleger og gamle elever for mange gode timer, samt de bedste ønsker om en god jul og et godt nytår.

*Tove og Jens Peter Sørensen,
Anne, Lars og Birgitte.*

Vor adresse: Korsvejgård, 8353 Bovlstrup.

ELEVFORTEGNELSE

1970—71

- Kurt Mejer Andersen, 4871 Horbelev.
Vinnie Andersen, 4871 Horbelev.
Elsebet Birkso, Vendsysselvej 34³, 4800 Nykøbing F.
Bodil Bonde, Virket, 4863 Eskilstrup.
Lisclotte Brandt, Møllehuset, 4891 Toreby L.
Carsten Clausen, Vigerslevvej 320, 2500 Valby.
Anne Marie Dahl, Svennerup, 4683 Rønnede.
Svend Engelund, Østerlarsvej 14, 2770 Kastrup.
Hans Gøttrup-Tang, Tunnerup, 4800 Nykøbing F.
Gurli Hemmingsen, Knuthenborgvej 22, 4930 Maribo.
Jytte Hansen, Sønderby, 4945 Femø.
Lone Hansen, Sønderby, 4945 Femø.
Lotte Bille Hansen, Engmosevej 4, Nagelsti, Nykøbing F.
Sonja Hansen, Everdrup Mark, 4731 Brandelev.
Sven Hildebrandt, Kronborg Ladegårdsvej 56, 3000 Helsingør.
Eva Nielsen, 4871 Horbelev.
Lars Malling Jensen, Skovgårdskroen 5, 3460 Birkerød.
Lene Jensen, Lundby, 4840 Nr. Alslev.
Bent Johannesen, Refshalevej 81, 4930 Maribo.
Ulla-Åse Johansen, Jagtvej 80³, 2200 København N.
Flemming Jørgensen, Nr. Tåstrup, 4850 Stubbekøbing.
Lis Rasmussen Kragh, Skelbækvej 9, Ølsemagle, 4600 Køge.
Ulla Kristensen, Systofte, 4800 Nykøbing F.
Jens Kristiansen, Tværvej 4, Orehoved, 4840 Nr. Alslev.
Ole Ladevig, Tingsted, 4800 Nykøbing F.
Jan Kure Larsen, Nordlandsgade 2 st., 2300 København S.

Grethe Larsen, Flintemose, 4731 Brandelev.
Jes Larsen, »Mosegården«, Alkestrup, 4850 Stubbekøbing.
Susanne Larsen, »Hulebækgård«, 4894 Ø. Ulslev.
Jørn Laustsen, Havnevej 13, 4970 Rødby.
Birte Lund, Moseby, 4871 Horbelev.
Anne Mette Meisner, Hvidovrevej 64, 2610 Rødovre.
Kirsten Michaelsen, Engtoften 5, 4900 Nakskov.
Lars-Ole Mogensen, Gundslevmagle, 4863 Eskilstrup.
Stig Vråmose Nielsen, Kallerupvej 25, 2640 Hedehusene.
Susanne Nielsen, Rårup, 4900 Nakskov.
Hanne Nissen, Fredensvej 1, 2970 Hørsholm.
Bente Olsen, Engtoften 3, 4900 Nakskov.
Kim Olsen, Vesterby, 4944 Fejø.
Anne Pedersen, Alstrup, 4840 Nr. Alslev.
Bodil Pedersen, Christianssæde, 4930 Maribo.
Annie Petersen, Køgevej 5, 4690 Haslev.
Ulla Petersen, Damhusdalen 71, 2610 Rødovre.
Torben Pipper, Nørreby, 4945 Femø.
Inge Merete Rasmussen, Åstrup, 4850 Stubbekøbing.
Jens Gylling Rasmussen, Ernst Kapersvej 2³, 2450 København SV.
Karsten Schack, Strandjægervej 69, 2791 Dragør.
Søren Skov, Østerby, 4944 Fejø.
Winnie Steen, Rennebæksvej 7, 4960 Holeby.
Jette Steinmeier, 4871 Horbelev.
Steen Stidsen, Engvej 152 st., 2300 København S.
Lene Larsen, Lundby, 4840 Nr. Alslev.
Erik Sørensen, Særslev, 4871 Horbelev.
Mette Traberg, Sotoftsvej 14, 4720 Præstø.
Knud Ødegård, Kalø, 4990 Sakskøbing.

Elevforeningens regnskab

for året 1969-70

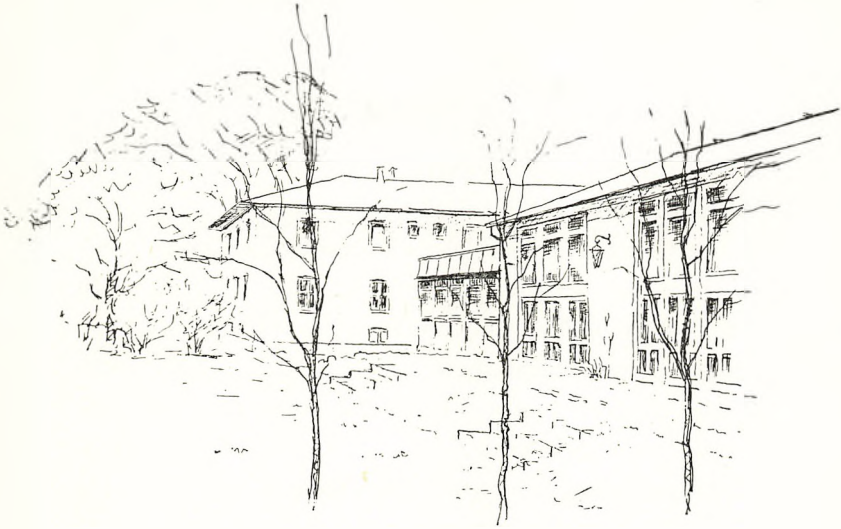
INDTÆGT

Salg af årsskrifter	4.675,20
Entré ved elevmøde	564,00
Tilskud fra Landbostandens Sparekasse	200,00
Tilskud fra Sparekassen i Nykøbing paa Falster	100,00
Tilskrevne renter	199,64
	<hr/>
	5.738,84

UDGIFT

Annoncer	168,30
Foredrag	75,00
Musik	440,00
Kaffe	45,00
Trykning af årsskrift	4.435,03
Porto	684,40
	<hr/>
	5.847,73
Driftsunderskud	<hr/> 108,89

Elevmøde
midt i september, se dagspressen

Årsskriftet koster i år 10 kr.
Send pengene snarest

INDHOLD

Paracelsus: Den, der intet ved	3
Bent Lund Sværke: Solvejg Bording	5
Λ. Th. Geertsen: Er det slut med historiefortællingen ..	7
K. Holm Pedersen: Man siger	10
Dagny Rytz: 50-året for genforeningen	12
Theodor Tams: Engagement	15
Elsebeth la Cour Jensen: På jagt efter England	17
En bog om efterskoler	21
Marianne Ansbjerg Jensen: Norges-turen	24
Tove Blak Sørensen: Apropos mode	27
K. Holm Pedersen: Årets gang	29
25-, 40- og 50-års jubilarer	34
Skolens bestyrelse	36
Viggo Kimer: Elevforeningen	37
Nyt fra gamle elever	38
Jens Peter Sørensen: Hvorfor ikke?	41
Elevfortegnelsen	44
Elevforeningens regnskab	46

Vignetterne er tegnet af maleren Th. Skeel-Ankersen